

**Витяг з протоколу № 3
засідання Бюро з якості вищої освіти та освітньої діяльності
історичного факультету
від 21 березня 2023 р.**

Присутні: голова бюро з якості вищої освіти та освітньої діяльності історичного факультету доц. О.О. Чепурко, члени бюро з якості вищої освіти та освітньої діяльності: секретар бюро з якості освіти вищої освіти та освітньої діяльності доц. В.Я. Яценко, О.М. Каковкіна, О.В. Сизенко, студенти: О.С. Кавуненко, А.С. Бичихіна, Д.В. Тімченко, М.К. Скрипченко.

Запрошені на нараду члени історичного факультету: декан ІФ, доц. Д.В. Архирейський, гарант ОП, проф. кафедри історії України Ю.А. Святець, в.о. завідувача кафедри всесвітньої історії, доц. А.Г. Венгер, завідувачка кафедри історії України О.М. Посунько, завідувач кафедри східноєвропейської історії доц. В.П. Бурмага.

Хід засідання:

Після з'ясування наявності кворуму (присутні усі члени БЗЯВО) було оголошено та затверджено порядок денний у кількості п'яти питань.

Результати голосування:

«за» – 8 осіб;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає

Порядок денний наради БЗЯВО:

1. Про внесення зміни до ОП Історія та археологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти рівня редакції 2021 р. для здобувачів набору 2023/2024 р.

Доповідачка: гарант ОП 032 Історія та археології другого (магістерського) рівня доц. О.В. Дяченко; зав. кафедри історії України доц. О.М. Посунько.

2. Про внесення зміни до ОП Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня для здобувачів набору 2023/2024 р.

Доповідачі: гарант ОП 014.03 Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня доц. О.Ю. Коломосьць; гарант ОП 032 Історія та археології першого (бакалаврського) рівня проф. Д.В. Архирейський; зав. кафедри східноєвропейської історії доц. В.П. Бурмага та .

3. Про забезпечення прозорості та академічної доброчесності освітньої діяльності на історичному факультеті.

Доповідачка: голова Бюро з академічної доброчесності ІФ доц. Лавренко В.С.

4. Про підготовку до акредитації ОП Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня.

Доповідач: проф. Святець Ю.А.

5. Про опитування (анкетування) здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів. Доповідачі: доц. Чепурко О.О., доц. Яценко В.Я., доц. Каковкіна О.М., ст.в. Сизенко О.В.

1. Про внесення зміни до ОП Історія та археологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти рівня редакції 2021 р. для здобувачів набору 2023/2024 р.

Виступ доц. О.В. Дяченко. За результатами анкетування студентів магістрів, проведеного 10 – 11 січня 2023 р. серед побажань: замінити курс «Історіософія історії України» на дисципліну більш прикладного характеру. На нараді кафедри історії України (витяг протоколу № 7 від 17.02.23 р. у наявності) було ухвалено рішення запропонувати курс «Сучасні контексти історії України» замість дисципліни ОК 2.5 «Історіософія історії України» для ОПП Історія та археологія другого (магістерського) рівня.

Відповідні документи підготовлені та передані до БЗЯВО історичного факультету.

доц. О.О. Чепурко: Наскільки дисципліна забезпечена навчально-методичними матеріалами? Чи планується зміна компетентностей та результатів навчання дисципліни?

доц. О.М. Посунько: Зміни вносити не варто, оскільки ті програмні результати, які планувалися до курсу «Історіософія історії України» до нової дисципліни підходять краще. Навчально-методичними матеріалами дисципліна «Сучасні контексти історії України» повністю забезпечена.

Голова Бюро, доц. Чепурко О.О.: Запропонував задавати запитання до доповідачки. У присутніх питань не виникло.

Після обговорення членами БЗЯВО запропонованих змін, внесені пропозиції поставлені на голосування.

Результати голосування:

«за» – 8 осіб;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає

Рішення прийнято одноголосно присутніми членами Бюро.

2. Про внесення зміни до ОП Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня для здобувачів набору 2023/2024 р.

Доповідає доц. Бурмага В.П. Шановні колеги. На засідання кафедри розглянуто таке питання. У ОП Середня освіта (Історія) та ОП Історія та археологія першого (бакалаврського) рівня викладається дві дисципліни:

ОП Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня	ОП Історія та археологія першого (бакалаврського) рівня
Викладається:	Викладається:
ОК 2.13. Історія Росії в середні віки та новий час, 2 семестр, 4 кредити, залік; ОК 2.14. Історія Східної Європи нового часу, 3 семестр, 4 кредити, екзамен;	ОК 2.8. Історія Росії в середні віки та новий час, 2 семестр, 5 кредитів, екзамен; ОК 2.9. Історія Східної Європи нового часу, 3 семестр, 5 кредитів, екзамен;

Пропонується об'єднати ці дисципліни в одну. Пропонується викладати «Історія Східної Європи в середні віки та новий час» з збереженням кредитів та звітності, а саме:

ОП Середня освіта (Історія) першого (бакалаврського) рівня	ОП Історія та археологія першого (бакалаврського) рівня
Пропонуємо запровадити один компонент	Пропонуємо запровадити один компонент
Історія Східної Європи в середні віки та новий час 2 семестр, 4 кредити, залік; 3 семестр, 4 кредити, екзамен.	Історія Східної Європи в середні віки та новий час 2 семестр, 5 кредитів, екзамен; 3 семестр, 5 кредитів, екзамен.

Голова Бюро, доц. Чепурко О.О.: Запропонував задавати запитання до доповідачки.

Доц. Чепурко О.О.: Чи плануються зміни в матриці?

доц. Бурмага В.П.: Так, плануємо вносити зміни компетентностей та результатів навчання.

Доц. Чепурко О.О.: Наскільки я розумію Ви не поспішаєте і не плануєте вносити анонсовані зміни на найближче засідання РЗЯВО, яке заплановане на квітень 2023 р.? І звертаю увагу, що ця дисципліна викладається студентам, які навчаються на ОП 032 Історія та археологія та ОП 014.03 Середня освіта (Історія), що ускладнює анонсовані Вами зміни.

доц. Венгер А.Г.: Є питання щодо хронології курсу. Середні віки – це з 5 по 15 століття. І коли дисципліна має назву «Історія Східної Європи в середні віки та новий час», це передбачає викладання історії з 5 ст.

доц. Бурмага В.П.: Курс буде викладатися з 13 ст.

доц. Венгер А.Г.: Пропоную назвати «домодерна історія», це б зняло усі спірні питання.

доц. Архірейський Д.В.: Але в цьому випадку у дисципліні буде дивна назва. «Історія Східної Європи домодерної та модерної історії»? Модерн з точки зору західної історії це те що в нас новий і новітній час, а в дисципліні планується тільки новий час, але не новітній. Що з цим тоді робити, знову виникають хронологічні неув'язки. Чому взагалі курс викладається з 13 ст.?

доц. Бурмага В.П.: Курс викладається з історії Володимиро-Суздальського князівства та Московської держави.

доц. Архірейський Д.В.: Може назвати курс «Історія Східної Європи XIII – початок XX ст.»?

проф. Святець Ю.А.: Чи не здається колегам, що дискусію варто перемістити до науково-методичної ради?

доц. Чепурко О.О.: З огляду на дискусію, яка виникла на нараді БЗЯВО ІФ є пропозиція. Географія та хронологія фактологічного матеріалу нового курсу потребує уточнення, як і його назва. Питання не готове для прийняття остаточного рішення по ньому і потребує попереднього обговорення на науково-методичній раді.

доц. Каковкіна О.М. (голова НМР ІФ): Так, я погоджуюся що це питання варто винести на нараду НМР ІФ (друга декада квітня 2023), тим більш назвали структурні зміни в дисципліні «Історія західних та південних слов'ян».

доц. Бурмага В.П.: Добре. Відкладаємо рішення цього питання на інший час.

доц. Чепурко О.О.: Пропоную проголосувати наступне рішення. Пропонується зняти з обговорення запитання щодо об'єднання двох курсів в одну дисципліну «Історія Східної Європи в середні віки та новий час» та попередньо обговорити цю зміну на науково-методичній раді факультету.

Результати голосування:

«за» – 8 осіб;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає

Рішення прийнято одноголосно присутніми членами Бюро.

3. Про забезпечення прозорості та академічної доброчесності освітньої діяльності на історичному факультеті.

Виступ доц. Лавренко В.С. Шановні колеги. На історичному факультеті активно працює Бюро з дотримання академічної доброчесності реалізуючи два вектори роботи:

1) перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт студентів;

2) популяризація академічної доброчесності, як пріоритетної цінності української освіти та науки.

Щодо перевірки на плагіат, то цьогоріч вона здійснювалася із застосуванням сервісів Unicheck та Strikeplagiarism. Усі перевірені дипломні роботи пройшли цю процедуру з першого разу, «із запасом» подолавши визначені мінімальні пороги.

Щодо популяризації академічної доброчесності, то студенти першого курсу в рамках екскурсії до Палацу Студентів мали виховну бесіду з головою бюро з питань академічної доброчесності університету. Четверо студентів та два здобувача на рівні PhD пройшли рекомендований Вченою радою ДНУ курс з питань доброчесності на платформі «Prometheus».

Питання академічної доброчесності регулярно підіймаються на заходах науково-освітнього комітету Ради Студентів історичного факультету: воркшопі А. Венгера «Науковий проєкт від А до Я» та В. Лавренко «Все, що ви хотіли знати про наукову конференцію».

Голова БЗЯВО ІФ доц. Чепурко О.О.: Повідомлення голови Бюро з академічної доброчесності береться до відома присутніх членів БЗЯВО, завідувачів кафедр та декана факультету, не має потреби його затверджувати.

4. Про підготовку до акредитації ОП Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня.

Доповідає проф. Святець Ю.А. Добрий день шановні колеги. Основна частина роботи підготовки до акредитації, це підготовка основної документації. 14 лютого 2023 р. виконуюча обов'язки проректора з науково-педагогічної роботи видала розпорядження, щодо підготовки акредитації освітніх програм 2022-2023 навчального року. Щоб дотримуватися термінів зазначених у розпорядженні є потреба дещо активізуватися і надати необхідний пакет документів навчально-методичному відділу на цьому тижні. Більша частина документів вже передана до науково-методичного відділу: освітня програма, навчальні плани. Завершую перегляд робочих програм дисциплін та відомостей з самооцінювання освітньої програми, які до кінця тижня планую відправити.

Вже зібрані дані про науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітню програму, проведено попередні консультації з представниками установ потенційних роботодавців щодо надання ліцензій та відгуків на освітню програму.

Після затвердження сьогодні результатів анкетування аспірантів прошу надіслати мені цю інформацію, для заповнення чи доповнення відомостей самооцінювання. З того що ще потрібно зробити, так це уточнити відомості таблиці 2 з відомостей самооцінювання (інформація по викладачам). Це у робочому порядку буде найближчим часом зроблено. Основа роботи є, залишається тільки дооформлення документів або їх вичитка і можна направляти науково-методичній раді на перевірку.

Відповідно до розпорядження кінцевий термін подання документів 25 квітня 2023 р., тобто мається на увазі вже повністю готовий пакет документів, який навчально-методичний варіант переглянув, зробив рекомендації і вони виправлені на факультеті. Тобто до 25 квітня потрібно завершити роботу над документами. Це цілком реальні терміни.

Голова Бюро, доц. Чепурко О.О.: Запропонував задавати запитання до доповідачки.

доц. Каковкіна О.М., доц. Архирейський Д.В. відзначили роботу гаранта над підготовкою до акредитації. Доц. Каковкіна О.М. гарантувала надання інформації про анкетування аспірантів після їх затвердження на нараді БЗЯВО ІФ.

Голова БЗЯВО ІФ доц. Чепурко О.О.: Інформацію про стан готовності до акредитації ОП Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня надану гарантом ОП проф. Святцем Ю.А. прийняти до відома. Потреби у її затвердженні немає.

5. Про опитування (анкетування) здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів.

Виступ доц. Яценка В.Я.. Студенти історичного факультету взяли активну участь в анкетуванні «Викладач очима студентів» і випускників.

Участь майже в усіх групах становить 100 %, за винятком груп ІІ-19-1(53,33 %), ІІ-22-1 (54,16 %), ІІ-22м-1 (95,23 %).

І. Аналіз анкет «Викладач очима студентів» показує в цілому достатньо високі результати роботи викладачів кафедри східноєвропейської історії.

група	Бурмаг а В.П.	Іваненк о В.В.	Журба О.І.	Бойко О.В.	Вороно в В.І.	Дяченк о О.В.	Коломо єнь О.Ю.	Коломо єнь Ю.І.	Нетьосо в С. І.	Сніда Є.О.	Яценко В.Я.
ІІ-19-1											
ІІ-20-1	4,92	4,90									4,89
ІІ-21-1			5			5					4,18
ІІ-22-1	5				5						
ІІ-22м-1				4,06			4,04		3,95		
ІІ-19-1			4,70	4,60						4,84	4,75
ІІ-20-1	4,98	4,99	5		4,96						
ІІ-20-2	4,8	4,8	5		5						
ІІ-21-1	4,7		4,7		4,7	4,8					
ІІ-21-2	4,87		4,88		4,85	4,84					
ІІ-22-1			4,53								
ІІ-21м-1											
ІІ-22м-1			2,92					4,53			
ІУ-21-1			2,68		4,7						
середній	4,88	4,89	4,38	4,33	4,87	4,88	4,04	4,53	3,05	4,84	4,61

Ці результати підтверджуються відповідями студентів на питання анкети:

«13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?» і

«14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни?».

Інформація групи ІІ-22-1

Бурмага В.П. (Вступ до спеціальності)

Під час вивчення дисципліни мені сподобалась подача матеріалу, доступність і зрозумілість лекцій, теми практичних занять, лояльність та комунікабельність викладача. Викладач докладає зусиль для зацікавлення у темі, проведення дискусій зі студентами, поважає думку кожного та ненав'язливо може направити у вірний бік, майстерно використовує метод «рефлексії».

Сподобалось те, що вчитель дуже гарно пояснює матеріал. Спілкування вчителя особисто-орієнтоване, що є плюсом. Також він дуже часто з нами спілкується і вимагає замислитися над питанням і пофілософствувати. Дисципліна дуже цікава і вивчення її дає змогу поглибити знання, які в майбутньому дуже знадобляться.

Воронов В.І. (Спеціальні історичні дисципліни)

Викладач використовує у навчанні презентації, які містять повний лекційний матеріал, викладений цей матеріал зрозуміло. Також подобається як викладач орієнтується у викладеному матеріалі та надає можливість покращити свої бали. Дуже важливим є об'єктивне оцінювання робіт.

У вивченні дисципліни, на мою думку, потрібно більш лояльно ставитися до студентів та входити у становище інших людей.

Під час вивчення дисципліни мені сподобалась подача матеріалу, наявність конкретної систематизованої інформаційної бази, вимогливість

викладача. Сподобалось те, що вчитель досить суворий і з ним ти точно зрозумієш матеріал, бо іншого варіанту немає. Ця дисципліна дуже захоплююча та корисна і мені дійсно було цікаво її вчити. Вважаю її потрібною для вивчення.

Інформація групи ІІІ-20-1

Бурмага В.П. (Історія Радянської держави)

13. Розгляд питань про Другу світову війну.

Тести, за які можна набрати бали, цікаві семінари, творчі завдання

Жвавi дискусії та обговорення на семінарських заняттях. Цікавий фактаж матеріалу. Розвиток критичного мислення студентів. Все сподобалось. Важко виокремити щось одне. Все добре. Дуже цікава дисципліна, все сподобалось. Матеріал, тематика. Робота з викладачем. Весь матеріал дуже цікавий. Розмови з викладачем, його цікаві запитання та приклади. Один з найкращих викладачів на факультеті. Розуміння студентів та творчі завдання. Все сподобалось, викладач.

14. Перегляд відеороликів про Радянську державу.

Немає чого змінити. Нічого. Усе гаразд. Все добре, процес відмінний та чудовий під час навчання. Все добре, ідей для змін не маю. Нічого змінити не хочу. Нічого не потрібно змінювати. Додати творчих завдань за бажанням. Все сподобалось.

Іваненко В.В. (Історія Радянської держави)

13. Розгляд теми Другої світової війни. Цікаві лекції, є презентації. Цікавий матеріал. Цікаві факти. Ілюстративний показ матеріалу. Все сподобалось. Важко виокремити щось одне. Все добре. Дуже цікава дисципліна, все сподобалось. Матеріал, тематика. Робота з викладачем. Весь матеріал дуже цікавий. Виклад матеріалу, презентація та тематика курсу. Все сподобалось, викладач.

14. Перегляд відеоматеріалів і документів Радянської держави. Немає чого додати. Нічого. Усе гаразд. Все добре, процес відмінний та чудовий під час навчання. Все добре, ідей для змін не маю. Нічого змінити не хочу. Нічого не потрібно змінювати. Все сподобалось.

Яценко В.Я. (Історія української школи)

13. Спілкування з викладачем, виклад матеріалу. Мені все дуже сильно сподобалося. Гарний матеріал, приємні матеріали, що супроводжували лекції, цікаві практичні завдання. Дуже гарно доповнює на семінарах, роз'яснює студентам матеріал, жвавi обговорення, дискусії, дуже сподобалося. З Віталієм Яковичем приємно було обговорювати питання освіти та педагогіки, привертав увагу проблемам української школи усіх часів, що є актуальним. Важко виокремити щось одне. Все добре. Дуже цікава дисципліна, все сподобалось. Все сподобалось. Матеріал, тематика. Робота з викладачем. Вивчення відомих педагогів. Оригінальність творчих завдань. Постійний моніторинг наших оцінок, цікавий виклад матеріалу та цікаве творче завдання. Один з найкращих викладачів в семестрі. Все сподобалось, викладач.

14. Нічого, дуже цікавий і зрозумілий предмет. Не має чого змінити. Нічого, усе подобається. Все добре, процес відмінний та чудовий під час

навчання. Все добре, ідей для змін не маю. Нічого змінити не хочу. Нічого. Нічого не потрібно змінювати. Додати матеріалу про школу. Все добре організовано. Все сподобалось.

Інформація групи П-20-1

Бурмага В.П. (Історія Радянської держави)

13. Цікаві теми семінарів та обговорення. Тести на заняттях.

14. Влаштовує все.

Іваненко В.В. (Історія Радянської держави)

13. Лекції з вичерпними поясненнями.

14. Все влаштовує.

Воронов В.І. (Основи антропології)

13. Теми лекційних і семінарських занять, ґрунтовні пояснення, цікаві практичні завдання. Лекції та практичні заняття.

14. Все влаштовує.

Інформація групи П-21-1

Бурмага В.П. (Історія Східної Європи нового часу)

13. Подача теми та підхід викладача. Спілкуватися. Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти. Викладач підтримував контакт з аудиторією. Надавав можливості особистої консультації. Сподобалось викладення матеріалу. Цікаво і змістовно. Активно працює з кожним студентом. Намагається ставити цікаві питання, які потребують роздумів, тим самим підвищують рівень знань студентів. Знаходив додатковий матеріал, щоб глибше розкрити тему. Дуже справедливий викладач. Обговорення всіх важливих питань із студентами. Цікаві теми для обговорення. Постійний контакт з викладачам (обговорення, питання).

14. Нічого, все добре. Викладач доклав усіх зусиль щоб врахувати всі аспекти викладення матеріалу. Мене все влаштовує.

Журба О.І. (Любов, страх, провина: історія почуттів та емоцій)

13. Подача теми та підхід викладача. Все. Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти, виділяв головне у темі. Викладач залучав до активного обговорення навчального матеріалу. У своїх доповідях використовував інтерактивні матеріали. Вимогливий, але справедливий викладач. Допомогає студентам краще розкрити питання. Відповідає цікаво на кожні питання, поглиблено їх пояснює. Приділяє увагу кожному студенту. Мені сподобався весь матеріал, яким Олег Іванович майстерно володів. Цікавість тематики, історія кохання.

14. Нічого, все добре. Мені все сподобалося, нічого міняти не треба. Викладач доклав усіх зусиль щоб врахувати всі аспекти викладення матеріалу. Мені все влаштовує.

Воронов В.І. (Спеціальні історичні дисципліни)

13. Подача теми та підхід викладача. Все. Викладач підтримував контакт з аудиторією, вільно, змістовно та зрозуміло відповідав на наші питання. Відпрацювання практичних за допомогою «контрольних питань», контрольні після кожної теми для набрання балів. Інтерактивні завдання. Викладач чітко

визначив вимоги виконання самостійних робіт. Забезпечив викладання дисципліни навчальними матеріалами. Давав змогу консультуватися з ним особисто.

Сподобалось викладення матеріалу. Цікаво і змістовно. Приділяє увагу кожному студенту. Налагоджує тісний зв'язок зі студентами, вичерпано відповідає на кожне питання. Дає поглибленні знання з предмету. Прослухавши лекції, виникає бажання вивчати цей предмет більш докладніше. Справедливий, доброзичливий викладач. Картографія, та добре ставлення до студентів. Як викладач ставився до студентів. Весь матеріал та курс загалом були чітко структуровані, що є дуже зручним для мене.

14. Нічого, все добре. Все добре нічого виправляти не треба. Викладач доклав усіх зусиль щоб врахувати всі аспекти викладення матеріалу. Формат семінарських занять.

Дяченко О.В. (Історія Східної Європи нового часу)

13. Подача теми та підхід викладача. Слухати викладача. Викладач коректно та з повагою ставився до всіх студентів. Те як викладач (?), предмет, проведення аналогій із сучасністю. Викладач створював доброзичливу атмосферу на заняттях, залучав до обговорення проблемних питань, надавав змогу особисто консультуватися. Легко і доступно висвітлює матеріал. Цікаво і змістовно. Намагається наладити контакт з кожним студентом. Пояснює незрозумілі терміни. Уважна і чуйна. При потребі допомагає кожному студенту. Презентації. Зацікавленість викладача в своїй роботі. Легкість з викладачем у спілкуванні, позитивна атмосфера.

14. Нічого, все добре. Викладач доклав усіх зусиль щоб врахувати всі аспекти викладення матеріалу. Все влаштовує.

Цікавий матеріал для роздумів дають і анкети випускників.

Аналіз результатів опитування здобувачів ОП 032 «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти зробила гарант цієї ОП доц. Дяченко О.В.

№	Питання	ІІ-22м-1	ІІ-21м-1	ІІ-21м-1
1	Я задоволений рівнем набутих компетентностей, отриманих знань, умінь та навичок	50 % – так; 50 % – скоріше так	75 % – так; 25 % – скоріше так	60 % – так; 20 % – скоріше так; 20 % – рівною мірою так і ні
2	Навчання було сучасним та практично орієнтованим?	50 % – так; 50 % – скоріше так	100 % – так	30 % – так; 20 % – скоріше так; 50 % – рівною мірою так і ні
3	Оцінювання знань відбувалось об'єктивно, прозоро та чесно?	50 % – так; 50 % – скоріше так	100 % – так	50 % – так; 30 % – скоріше так; 20 % – рівною мірою так і ні
4	Викладачі використовували сучасні педагогічні методи (майстер-клас, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри та ін.)	50 % – так; 50 % – скоріше ні	25 % – так; 75 % – скоріше так	20 % – так; 50 % – скоріше так; 10 % – рівною мірою так і ні; 10% – скоріше ні
5	Проходження практичної підготовки сприяло підвищенню рівня моїх знань, професійних компетентностей та практичних навичок	50 % – так; 50 % – скоріше ні	100 % – так	75 % – так; 25 % – скоріше так
6	Персонал ректорату, деканату, кафедр кваліфіковано та доброзичливо сприяв моєму навчанню	50 % – так; 50 % – скоріше так	100 % – так	50 % – так; 30 % – скоріше так; 20 % – рівною мірою так і ні

7	Під час навчання в Університеті було отримано додаткові переваги для працевлаштування (знання іноземної мови, фахове стажування, набуття додаткових компетентностей, поглиблене навчання за фахом тощо)	50 % – так; 50 % – рівною мірою так і ні	25 % – так; 25 % – рівною мірою так і ні; 50 % – скоріше ні	40 % – так; 10 % – скоріше так; 10 % – рівною мірою так і ні; 20 % – скоріше ні; 20 % – ні
8	Викладання здійснювалось державною мовою?	100 % – так	100 % – так	100 % – так
9	Впродовж навчання мене регулярно опитували щодо якості викладання та змісту навчальних дисциплін	100 % – так	100 % – так	75 % – так; 25 % – ні
10	Я рекомендуватиму іншим навчатися в ДНУ за спеціальністю, де я навчався	50 % – так; 50 % – ні	100 % – так	90 % – так; 10 % – ні
11	Оцініть діяльність деканату історичного факультету	50 % – добре; 50 % – незадовільно	100 % – відмінно	50 % – відмінно; 30 % – добре; 20 % – задовільно
12	Оцініть діяльність випускової кафедри	50 % – відмінно; 50 % – добре	100 % – відмінно	50 % – відмінно; 30 % – добре; 20 % – задовільно
13	Оцініть умови проживання у гуртожитку	50 % – добре; 50 % – немає відповіді	100 % – відмінно	50 % – відмінно; 40 % – задовільно; 10 % – вкрай незадовільно.
14	Оцініть діяльність централізованої бухгалтерії	50 % – відмінно; 50 % – добре	50 % – відмінно; 25 % – добре; 25 % – не визначились	40 % – відмінно; 10 % – добре; 50 % – задовільно
15	Оцініть роботу приймальної комісії	100 % – відмінно	100 % – відмінно	50 % – відмінно; 20 % – добре; 20 % – задовільно; 10 % – незадовільно
16	Оцініть діяльність наукової бібліотеки	50 % – відмінно; 50 % – добре	75 % – відмінно; 25 % – добре	70 % – відмінно; 10 % – добре; 20 % – задовільно
17	Оцініть діяльність кафедри фізичного виховання	50 % – відмінно; 50 % – незадовільно	50 % – відмінно; 50 % – добре	30 % – відмінно; 10 % – добре; 10 % – задовільно; 50 % – незадовільно
18	Оцініть діяльність палацу студентів	50 % – відмінно; 50 % – добре	75 % – відмінно; 25 % – добре	40 % – відмінно; 10 % – добре; 40 % – задовільно; 10 % – вкрай незадовільно
19	Оцініть діяльність студентського відділу	50 % – відмінно; 50 % – добре	25 % – відмінно; 75 % – добре	40 % – відмінно; 20 % – добре; 30 % – задовільно; 10 % – незадовільно
20	Оцініть діяльність ради студентів факультету	50 % – відмінно; 50 % – добре	50 % – добре; 50 % – незадовільно	35 % – відмінно; 20 % – добре; 35 % – задовільно; 10 % – незадовільно
21	Оцініть діяльність ради студентів ДНУ	50 % – відмінно; 50 % – добре	75 % – відмінно; 25 % – незадовільно	40 % – відмінно; 10 % – добре; 40 % – задовільно; 10 % – незадовільно
22	Оцініть діяльність профбюро факультету	100 % – добре	100 % – відмінно	40 % – відмінно; 20 % – добре; 30 % – задовільно; 10 % – незадовільно
23	Оцініть діяльність профспілкового комітету ДНУ	50 % – відмінно; 50 % – добре	100 % – відмінно	60 % – відмінно; 30 % – задовільно; 10 % – незадовільно
24	Оцініть діяльність військово-облікового відділу	50 % – відмінно; 50 % – добре	50 % – відмінно; 50 % – не визначились	60 % – відмінно; 10 % – добре; 20 % – задовільно; 10 % – вкрай незадовільно
25	Оцініть діяльність відділу по роботі з ЄДЕБО	50 % – відмінно; 50 % – добре	50 % – відмінно; 50 % – не визначились	60 % – відмінно; 20 % – добре; 20 % – задовільно

26	Чи складно Вам було знайти перше місце роботи та працевлаштуватись на неї?	50 % – складно; 50 % – легко	50 % респондентів ще не працювали; 25 % – складно; 25 % – легко	80 % респондентів ще не працювали; 10 % – складно; 10 % – легко
27	Чого мене, на мою думку, не навчили, а це потрібно на сучасному ринку праці?	50 % респондентів вважають, що їх навчили усьому необхідному; 50 % – вважають, що їм не вистачає практичних знань, порад і навичок в цілому	25 % респондентів вважають, що сама професія вчителя історії не дуже потрібна на сучасному ринку праці. Тому, важливо було б допомагати зацікавленим студентам з пошуком роботи за спеціальністю хоча б після випуску; 75 % – не відповіли	50 % респондентів вважають, що їх навчили усьому необхідному; 20 % – іноземних мов; 10 % – латинської мови; 10 % – не навчили умінню швидко адаптуватися
28	Які дисципліни, на мою думку, необхідно ввести до освітнього процесу?	50 % – більше годин на вивчення англійської мови; 50 % – логіку, а ще щоб навчили заповнювати документацію на робочому місці	25 % – дисципліна, яка розглядає вирішення педагогічних ситуацій; 25 % – дисципліна, яка розглядає педагогічні ситуації та шляхи їх вирішення, можливо щось по класному керівництву також; 25 % – курс щодо класного керівництва в школі; 25 % – не відповіли	20 % – все влаштовує; 20 % – історична соціологія; 10 % – інтелектуальна власність; 20 % – латинська, старослов'янська мови; 10 % – іноземні мови; 10 % – історичне краєзнавство; 10 % – історична діалектика, логіка
29	Які дисципліни, на мою думку, необхідно вивести з освітнього процесу?	50 % – вивести дисципліну «Фізична культура» або удосконалити підходи до її викладання; 50 % – філософію	100 % – жодної, все влаштовує	100 % – жодної, все влаштовує
30	Інші пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара:	100 % – жодної, все влаштовує	75 % респондентів не надали пропозицій; 25 % – вважає за необхідне заохочувати студентів та підтримувати матеріально та морально в освітніх поїздках за кордон для підвищення фаху та отримання нового досвіду. А також допомагати випускникам з працевлаштуванням, так як реалії показують, що самостійно знайти місце роботи за спеціальністю студенту без досвіду роботи важко	90 % респондентів не надали пропозицій; 10 % – вважає за необхідне приділити більше уваги об'єктивізації в історії, питанням протидії антиісторичним міфам у роботі та побуті, питанням спілкування
31	Форма навчання	50 % – контракт; 50 % – бюджет	50 % – контракт; 50 % – бюджет	60 % – контракт; 40 % – бюджет

Таким чином, згідно з результатами анкетування, випускники, здобувачі освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія та 014 Середня освіта (Історія) у переважній більшості задоволені якістю надання освітніх послуг в університеті, рівнем набутих компетентностей, отриманих знань, умінь та навичок; вважають навчання сучасним та практично орієнтованим

Переважну більшість здобувачів задовольняє повністю або частково перелік навчальних дисциплін. Проте, 10 – 50 % респондентів висловили побажання додати обсяг іноземної (англійської) мови, 20 % додати вивчення латинської та старослов'янської мов. Частина студентів (від 10 % до 50 %) вважають, що їм не вистачає практичних знань, порад і навичок в цілому, що їх не навчили умінню швидко адаптуватися та важливо було б допомагати зацікавленим студентам з пошуком роботи за спеціальністю хоча б після випуску.

Також випускники виявили бажання ввести до освітнього процесу дисципліни «Історична соціологія», «Інтелектуальна власність», латинська, старослов'янська, іноземні мови, «Історичне краєзнавство», «Історична діалектика», «Логіка» (за спеціальністю 032) та дисципліну, яка розглядає педагогічні ситуації та шляхи їх вирішення, і курс щодо класного керівництва в школі, а також вміння заповнювати документацію на робочому місці (за спеціальністю 014). Частина студентів (50 % гр. ІІ-22м-1) висловили побажання удосконалити підходи до викладання дисципліни «Фізична культура».

Також випускники обох спеціальностей (від 10 % до 25 %) вважають за необхідне заохочувати студентів та підтримувати матеріально та морально в освітніх поїздках за кордон для підвищення фаху та отримання нового досвіду і приділяти більше уваги об'єктивізації в історії, питанням протидії антиісторичним міфам у роботі та побуті, питанням спілкування.

Щодо анкет стейкхолдерів. По означеним ОП такого анкетування ще не проводилося. Серед причин цього по спеціальності 014 Середня освіта (Історія) – нетривалий термін існування цієї спеціальності, не напрацьований необхідний матеріал для отримання достатньо об'єктивних результатів оцінювання роботи.

На кафедрі східноєвропейської історії вчасно проводиться обговорення результатів анкетування випускників, здобувачів освіти. Востаннє це робилося на засіданні кафедри 16 лютого 2023 р., на якому завідувач. доц. Бурмага В. П. зауважив про особливість анкетування випускників по програмі «Викладач очима студентами», що полягає в об'єктивності анкетування; повідомив, що усі викладачі отримали приблизно 4 бали з 5 можливих; запропонував звернути увагу НПП на особистий аналіз анкетування з метою корегування робочих програм та методик викладання; запланував, що механізм реалізації практичного використання НПП аналізу анкетування буде розроблено в робочому порядку. На цьому ж засіданні куратор гр. ІІ-21м-1 доц. Яценко В. Я. зробив загальний аналіз результатів анкетування випускників-магістрів цього року. На засіданні було ухвалено: гаранту ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня доц. Бойку О. В. та завідувачу кафедри Бурмазі В. П. опрацювати механізм використання результатів анкетування.

На кафедрі питаннями організації та аналізу результатів анкетування займаються завідувач, гаранті ОП та куратори. Пропозицій до структури і змісту анкет здобувачів освіти, випускників і роботодавців немає.

ПРО ОПИТУВАННЯ (АНКЕТУВАННЯ) ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА СТЕЙКХОЛДЕРІВ НА КАФЕДРІ ГЕОГРАФІЇ

Доповідач ст. викл. Сизенко О.В.

Згідно з пунктом 4.1 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти на кафедрі географії щосеместрово проводиться анкетування здобувачів за затвердженою цим положенням формою. Чергове опитування було проведене з 02.01.23 по 06.01.23, у ньому взяли участь 111 респондентів, що складає 88% від наявного на момент опитування контингенту.

У першому семестрі 2022-2023 н.р. 13 науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі один сумісник та один стейкхолдер, забезпечували викладання 58 навчальних дисциплін здобувачам денної форми навчання.

За результатами опитування, рейтинг викладачів розділився наступним чином: проф. Мокрицька Т.П. – 5,0; доц. Сердюк С.М. – 5,0; доц. Довганенко Д.О. – 4,87; св. Сизенко О.В. – 4,86; доц. Лисичарова Г.О. – 4,83; св. Гаврюшин О.В. – 4,81; доц. Суматохіна І.М. – 4,78; в.о. зав. каф. Безуглий В.В. – 4,74; доц. Манюк Вад.В. – 4,73; доц. Манюк Вол.В. – 4,73; св. Борщ Я.І. – 4,62; доц. Грушка В.В. – 4,4. Анкетуванням не була охоплена проф. Зеленська Л.І., оскільки не мала аудиторного навантаження на денній формі навчання у першому семестрі. Середній рейтинг викладачів кафедри склав 4,78 бали.

З проаналізованих анкет доволі складно виділити загальне враження здобувачів від навчального матеріалу та взаємодії із конкретними викладачами. У питанні 13 «Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?» здобувачі найчастіше відзначали легку і невимушену комунікацію зі студентами, гарну підготовку до пар, справедливість оцінювання. У питанні 14 «Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни?» – зменшити навантаження і полегшити завдання, викладати більш доступно, застосовувати аналогії і порівняння для кращого запам'ятовування матеріалу. Жодна з проаналізованих 754 анкет не містила ствердної відповіді на питання 12 «Вам довелося дати хабар (грошову винагороду, подарунок, послугу) викладачу, щодо якого заповнюється анкета?».

Проаналізувавши анкетування за останні три навчальні роки, встановлено, що середні бали абсолютної більшості викладачів мало змінювалися із року в рік та коливалися на рівні 4,8 – 4,9 балів (див. рис. 1). Дві викладачки кафедри – проф. Зеленська Л.І. та доц. Дук Н.М. тривалий час мали показники у районі 4,4 – 4,5 бали, переважно через вимогливість, а також складність дисциплін, які вони викладали. Також, спостерігається зниження рейтингової оцінки здобувачами доц. Грушки В.В. до 4,4 бали порівняно зі стабільними протягом двох останніх навчальних років 4,8 балами. Проаналізувавши кожну анкету останнього опитування, яка стосується даного викладача, претензій до його роботи у відкритих питаннях виявлено не було. Найнижчі оцінки (3-4 бали) ставилися у питанні 7 «Викладач застосовував

інтерактивні форми проведення занять: мозковий штурм, активне залучення студентів до обговорення, тренінг, круглий стіл, кейс-метод тощо». Також ряд респондентів ймовірно халатно поставився до процедури анкетування, оскільки усі закриті питання оцінені на 3 бали, проте немає жодного зауваження чи пропозиції.

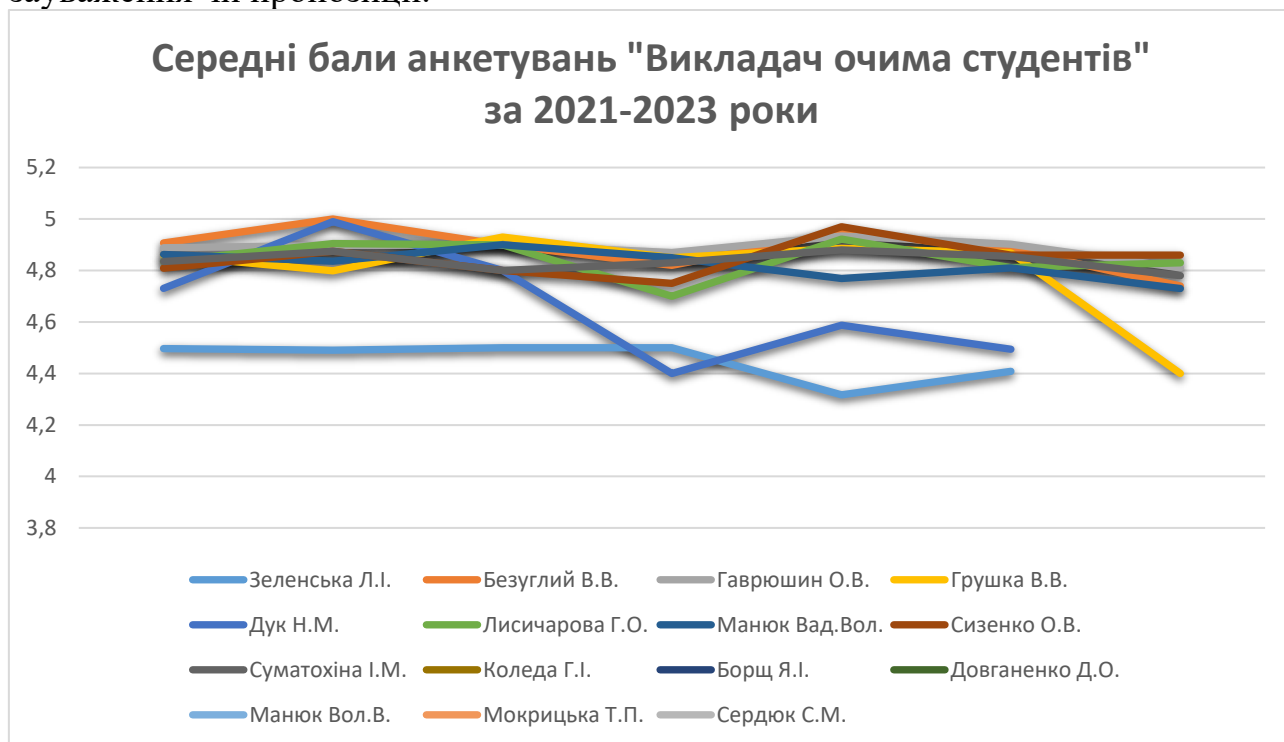

Рисунок 1 – Середні персональні рейтинги НПП кафедри географії за 2021 – 2023 календарні роки (станом на 21.03.23)

Результати опитування «Викладач очима студентів» за перший семестр 2022 – 2023 н.р. обговорювались на засіданні кафедри (протокол від 18.01.2023 №11), інформація донесена до науково-педагогічних працівників.

Сама процедура опитування впродовж останніх років з моменту введення в дію Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти на кафедрі організовано наступним чином: наприкінці кожного семестру до відома кураторів доводиться інформація про необхідність організації анкетування. Куратори повідомляють старост груп, формують перелік дисциплін згідно з індивідуальними навчальними планами. Старости груп роздають скан-копії (за умови відсутності дистанційного навчання) чи надсилають електронні версії бланків анкет кожному здобувачеві та отримують від них відповіді. Далі отримані результати вручну обробляються старостами груп і формується зведена таблиця по питаннях 1 – 12 анкети по кожній дисципліні та викладачу та з розрахунком середнім балом викладача. Ця зведена таблиця, а також самі анонімні анкети передаються на кафедру, таким чином дотримується анонімність студентського опитування – лише староста групи, яка теж є здобувачем, знає від кого була отримана анкета. Відповідальною особою кафедри, що не є НПП для запобігання конфлікту інтересів (обов'язки покладені на інженера Дмитренко І.С.) отримані зведені по групах таблиці вручну перераховуються для кожного викладача, таким

чином отримується інформація про оцінку роботи НПП кожною групою за кожним предметом та розраховується середній бал. Результати анкетування аналізуються членом БРЗЯВО від кафедри, повідомляються на засіданні кафедри з наступним обговоренням.

Зважаючи на трудоемність описаної процедури та фактичну неможливість повного аналізу усієї інформації, наданої респондентами, у причетних до неї є декілька зауважень та пропозицій.

По-перше, незважаючи на режим організації навчання (очний чи дистанційний) доцільною була б організація даного опитування із залученням онлайн-сервісів на зразок MS Forms, тим паче, що в Університеті вже є корпоративне середовище MS Office 365, що спросить процедури авторизації здобувачів та дозволить розмежувати доступ до інформації відповідальних осіб залежно від їх компетенцій. Забезпечення анонімності респондентів поряд з можливістю надати лише одну анкету від кожного здобувача та відсутністю доступу до опитування у сторонніх осіб чи здобувачів, що не слухали дану дисципліну повинна вирішуватися на рівні Університету. Істотною проблемою зараз є збір і обробка результатів анкетування здобувачів по університетських вибіркових дисциплінах, коли у потоці представлені здобувачі з різних факультетів, спеціальностей та курсів. Єдина система авторизації та онлайн-опитування стала б вирішенням цієї проблеми.

Також у сучасних умовах організації опитування доволі декларативною є затвердження Положенням добровільність участі в опитуванні, оскільки ініціатива такого опитування виходить завжди від організаторів і не виключений тиск з приводу необхідності проходження такого опитування по усіх прослуханих за семестр дисциплінах, ще й як правило у стислі терміни. Доцільним було б розміщення на сторінках викладачів / дисциплін на сайті Університету / факультету / кафедри, а в умовах дистанційного навчання – у відповідній дисципліні «команді MS Teams», посилення на ці анкети, щоб кожен здобувач після завершення вивчення дисципліни за власним бажанням міг їх заповнити. Автоматизована система обробки результатів зменшить вплив «людського фактору», неминучу при ручній обробці втрату даних та прискорить сам процес обробки результатів, буде відповідати поточному рівню науково-технічного прогресу.

По-друге, потребують доопрацювання й окремі питання анкети. Зокрема, питання 7 про використання інтерактивних форм ми вважаємо недоцільним, оскільки воно передбачає обмеження академічної свободи викладача в плані використання ним форм та методів роботи, ефективність яких визначається рядом факторів і не може мати універсальний характер. Морально застарілим, особливо в умовах дистанційного навчання є й питання 8: «Заняття проводилися із використанням мультимедійного проектора / інтерактивної дошки / роздаткового матеріалу», перші два пункти якого визначаються матеріально-технічною базою Університету і викладач не в змозі вплинути на її стан. Не до кінця зрозумілим є окремо винесене питання 11 про загальну оцінку роботи викладача, оскільки така оцінка, принаймні при наявному способі обробки результатів, формується як середнє арифметичне із оцінок за

кожне закрите питання анкети. Блок питань з відповіддю «так / ні», крім питання про неправомірне отримання вигоди (хабарі, подарунки тощо), варто було б доповнити питаннями про булінг / дискримінацію / харасмент з боку викладача. Не висвітленим у анкеті є й питання забезпечення дотримання академічної доброчесності, зокрема: забезпеченості дисципліни достатньою кількістю рівноцінних за складністю варіантів завдань / білетів / питань для опрацювання; здійсненням перевірки текстів студентських робіт на академічний плагіат з повідомленням у разі незадовільного результату такої перевірки; загальну поінформованість та активне пропагування дотримання принципів академічної доброчесності при викладанні дисципліни, тощо.

Варто було б долучити до складання питань анкети та визначення її структури і змісту фахівця у методології анкетування, оскільки чинна редакція анкети вкрай потребує ведення контрольних запитань і питань-фільтрів, які б дозволили оцінити ступінь правдивості відповідей респондента, дозволили б відфільтрувати заповнені або-як, з під примусу, анкети.

Оскільки результати анкетування «Викладач очима студентів» є частиною рейтингового оцінювання професійної діяльності НПП, затвердженого відповідним Положенням, існує певна неузгодженість у бальній оцінці анкети та результируючим балом: оцінка анкети ведеться за п'ятибальною шкалою і має переводитися у 100-бальну. Додатком 3 до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачені вагові коефіцієнти окремих питань. Так, відповіді на питання 1 – 4 оцінюються від 12 до 0 балів, 5 – 10 – від 7 до 0 балів, питання 11 – від 10 до 0 балів. Зважаючи на величезну кількість анкет (по декілька сотень на кожен семестр), фізично не можливо виконувати ці перерахунки по двох шкалах.

Опитування стейкхолдерів (випускників, роботодавців) проходить у форматі рецензій-відгуків. Відповідальними особами за опитування стейкхолдерів є гаранті освіти програм. Наразі кафедра здійснює підготовку здобувачів за 8 освітніми програмами, з яких 5 – за першим (бакалаврським) рівнем, 3 – за другим (магістерським) рівнем. За період з 2020 р. до сьогодні кафедра успішно пройшла дві акредитації освітніх програм магістерського рівня, наразі готується чергова акредитація ОП «Географія рекреації та туризму». До кожної акредитації було організоване опитування стейкхолдерів, випускників, роботодавців, у результаті якого отримано 22 рецензії-відгуки: 9 на ОП «Середня освіта (Географія)» магістерського рівня, 4 – на ОП «Географія» магістерського рівня та 6 – на ОП «Географія рекреації та туризму» бакалаврського рівня, 3 – на ОП «Середня освіта (Географія)» бакалаврського рівня. Стейкхолдери схвально відгукуються про якість підготовки фахівців, рівень набутих ними компетентностей, структуру та зміст освітніх програм. В якості зауважень та пропозицій можна виділити наступні: збільшення обсягу виробничої практики (Кравченко Л.А., Кудирко В.І.); збільшення обсягу дисциплін «Географічні інформаційні системи», «Основи географічного моделювання»; розширення об'єму освітньої роботи у рамках екологічної парадигми (Крайтор П.П.); запровадження вибіркової дисципліни,

присвяченої організації науково-дослідницької діяльності школярів (Тягло Н.В.).

Також, окремі пропозиції щодо якості освіти озвучувалися стейкхолдерами – головами екзаменаційних комісій з атестації здобувачів за другим (магістерським) рівнем, зокрема: рекомендувати для поглиблення підґрунтя педагогічної частини досліджень в дипломних роботах студентів освітньої програми «Середня освіта (Географія)» у дисципліні обов'язкової компоненти ОК 1.2 «Педагогіка та психологія вищої школи» приділити більше уваги питанню «Педагогічні дослідження». У дисципліні «Методи географічних досліджень» виділити окремі теми відповідно освітнім програмам «Географія», «Середня освіта (Географія)» (Кудирко В.І.); вважати обов'язковою умовою при підведенні підсумків педагогічної практики розглянути результати проведення педагогічного експерименту (Тягло Н.В.).

Усі зауваження та пропозиції були обговорені на засіданнях кафедри географії (протоколи від 26.01.21 № 30, від 24.01.22 № 45), озвучені на Раді факультету. За результатами обговорень було враховано усі зауваження та внесено зміни до відповідних освітніх програм. Зокрема, тривалість виробничої практики за другим (магістерським) рівнем було збільшено з 4 тижнів до 6 тижнів; обсяг дисципліни геоінформаційного спрямування було збільшено на підставі рішення науково-методичної ради ДНУ від 21.06.2022; у ОП «Географія рекреації та туризму» введено дисципліну екологічного спрямування «Біогеографія з основами екології»; перелік вибіркових дисциплін кафедри доповнено дисципліною позашкільно-дослідницького спрямування.

Кафедра підтримує ідею запровадження бланку анкети для випускників та роботодавців, зауваження до змісту і структури анкети відсутні.

Аналіз текстової частини студентського анкетування «Викладач очима студента» щодо викладачів кафедри історії України
доповідач доц. Чепурко О.О.

Наприкінці І-го семестру на факультеті проведено традиційне анкетування студентів «Викладач очима студента». Середні бали, отримані на історичному та інших факультетах зведено і виставлено.

Результати опитування «Викладач очима студентів» за перший семестр 2022 – 2023 н.р. обговорювались на засіданні кафедри історії України, інформацію поширено серед науково-педагогічних працівників.

Середній рейтинговий бал викладачів кафедри історії України становить 4,53. Найвищі показники мають доц. Каюк С.М. (4,9) та проф. Нікілев О.Ф., доц. Посунько О.М. (4,8). Найнижчий показник – проф. Ващенко В.В. (3,8). Рейтинговий список НПП кафедри представлений нижче:

- проф. Литвинова Т.Ф. – 4,4;
- доц. Ващенко В.В. – 3,8;
- доц. Ромашко О.В. – 4,5;
- доц. Чепурко О.О. – 4,6;
- доц. Каюк С.М. – 4,9;

проф. Нікілев О.Ф. – 4,8;
доц. Посунько О.М. – 4,8;
проф. Святець Ю.А. – 4,5.

Студенти залишили позитивні відгуки про НПП кафедри та дисципліни які ними викладалися, зокрема відзначаючи надані навчально-методичні матеріали для опанування дисципліни; доступність подання лекційного матеріалу; різноманіття методик роботи на практичних заняттях; гарне відношення викладачів до предмету та студентів.

Варто ознайомитися і з побажаннями студентів щодо покращення викладання дисциплін і зі схвальними відгуками також. Не усі студенти враховували таку можливість – висловитися. Але із усіх ремарок було вибрано і узагальнено наступні висновки:

- студентам подобається багатоманітність методик, які використовують викладачі, відзначили творчий підхід у презентаціях Шабельникової І. В. , Ромашко О. В.;

- у нинішніх умовах (відключення світла в країні) відзначили варіативність пропонованих завдань, які можна було виконати і здати у різний час (проф. Святець Ю. А., доц. Ромашко О. В.);

- дуже активно відзначали ті практичні заняття, де з викладачами виходили дискусії, невимушені бесіди, де викладач додатково пояснював малозрозумілі терміни, поняття і обставини (проф. Нікілев О. Ф., доц. Ромашко О. В., доц. Каюк С. М.);

- вірогідно, через обставини дистанційного навчання останні 3 роки, студенти, особливо молодших курсів відчують дефіцит шкільних знань. Тому відзначали у викладачів адаптивність матеріалу, доступність пояснення (проф. Литвинова Т. Ф., проф. Святець Ю. А., доц. каюк С. М.).

Разом з тим у якості побажань було вказано наступне:

- більш чітко роз'яснювати РСО по окремих дисциплінах;

- передбачити більшу варіативність завдань для перескладання боргів.

Магістранти висловили побажання аби кафедра замінила дисципліну «Історіософія історії України», що вже обговорювалося на кафедрі і сьогодні на нараді БЗЯВО вже прийнято рішення замінити цю дисципліну новою – «Сучасні контексти історії України».

Про результати анкетування студентів про якість викладання НПП кафедри всесвітньої історії

Доповідає доц. Каковкіна О.М.

НПП кафедри протягом першого семестру 2022-2023 н.р. проводили лекції та практичні заняття на усіх курсах бакалаврату та магістратури, тому анкетування студентів дозволило з'ясувати зміст відповідей студентів різних курсів та їх оцінку освітнього процесу.

За підсумками анкетування усі НПП мають високий бал (за 5-ти бальною шкалою):

Лавренко 5,0; 4,98; 5,00; 5,00; 4,86; 5,00; 4,90 = 4,96

Венгер 4,96; 4,70; 4,80; 4,80; 4,92; 5,00; 5,00; 4,80 = 4,87

Ходченко 4,99; 4,87; 4,86; 4,70 = 4,85

Каковкіна 4,96; 5,00 = 4,98

Архірейський 4,31; 4,08 = 4,19

Варто підкреслити, що окремі викладачі проводили заняття від 2 до 8 груп з різних дисциплін, і продемонстрували стабільно високі бали. Високо оцінено студентами викладання вибіркового дисциплін, якості та креативності викладання, забезпеченого кваліфіковано підготовленими презентаціями, відзначають у доц. В. Лавренко, доц. О. Ходченко.

В значній частині анкет усіх анкетах низькі бали НПП отримували у пункті про наявність презентацій – п.8, та п.7, який не адаптований для умов дистанційного навчання у період війни, тривоги, блек-аутів. У цілому змістовно анкета виглядає застарілою і вимагає оновлення. Одна з проблем узагальнення результатів анкетування – реальна присутність студентів на заняттях, які вони оцінюють. У деяких випадках студенти практично не були на заняттях, що ставить під сумнів результати. Ймовірно, що оцінку викладача варто пов'язувати із навчальною активністю студента, яка в анкетах виглядає вищою, ніж свідчать результати поточного та підсумкового контролю.

Традиційно, студенти мало приділяють уваги розгорнутим коментарям, що можна пояснити декількома причинами: недовірою до дотримання правила анонімності, відсутністю зацікавлення в анкетуванні, у цілому навчанні, байдужістю. Більшу зацікавленість демонструють студенти магістратури, які налаштовані на отримання практичних навичок та вмінь, зважаючи, що деякі вже працюють або мають досвід роботи.

У цьому плані результати анкетування студентів магістратури демонструють схожість із результатами анкетування її випускників.

Результати анкетування обов'язково обговорюються на засіданнях кафедри, розглядаються як високі, так і низькі показники, колеги діляться досвідом викладання у сучасних умовах та пропонують шляхи удосконалення методик дистанційного навчання. Крім що семестрових результатів опитування студентів, кафедра, куратори та окремі НПП оперативно реагують на зауваження чи скарги студентів стосовно якості освітнього процесу. Як правило, серйозних проблем НПП кафедри не мають, дотримуються дисципліни та відповідальності під час навчального семестру.

Результати анкетування аспірантів. В анкетуванні взяли участь аспіранти історичного факультету – здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня освіти 1-3 року навчання. У цілому на факультеті навчається 13 аспірантів денної і заочної форм навчання, з яких 9 взяли участь в анкетуванні.

Анкетування стосувалося навчальних дисциплін, які викладалися протягом останніх двох семестрів. Навчальне навантаження здобувачів передбачає 3-4 дисципліни на семестр, тому було вирішено проаналізувати 2 семестри. Аспіранти 4 року не мали за планом освітньої частини, тому не включалися в опитування.

Результати анкетування наступні. Усі здобувачі у цілому високо оцінили рівень викладання дисциплін за освітньо-науковою програмою, це стосується

й блоку вибіркових дисциплін. Усереднений бал по кожному року навчання – від 4.8 до 4.98.

Найбільш критичними виявилися аспіранти 1 року навчання, яким викладалися дисципліни загального циклу та професійного циклу. Зауваження і побажання в основному стосувалися як презентації викладачами дисциплін, так і їх змісту. Здобувачі 2 і 3 року навчання більше уваги приділили змістовній частині дисциплін, розглядуваним проблемам. В усіх випадках – побажання розширити або доповнити практичну частину окремих курсів, оскільки деякі з них передбачають тільки лекції. Приділено значну увагу необхідності обговорювання тем, на що не вистачає часу, виділено за програмою. Стосовно іноземної мови – відзначено недостатня кількість годин на предмет. Показовим є також визнання необхідності дисциплін універсального значення для підготовки фахівця, зокрема філософії, яка отримала значну підтримку.

Побажання, яке властиве аспірантам 2 і 3 року навчання, які активну проводять наукове дослідження з теми дисертації – посилення практичної складової дисциплін, зосередження уваги на прикладному використанні дисциплін для їх роботи з написання дисертації.

Оцінка викладачів залежала від можливостей вести дискусію, брати в ній участь, практичне значення отриманої інформації, її новизна.

1 курс.

Філософія та наукова етика (В. Шевцов). Середній бал – 4,9.

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Ця дисципліна є надзвичайно важливою у контексті початку навчання на аспірантурі. Викладачу вдалося не лише гідно та цікаво представити дану дисципліну, але й надати значну кількість супровідних ілюстрацій. Ця дисципліна є дуже важливою для написання майбутньої дисертації. Також знання цієї дисципліни розширює кругозір. Використання мультимедійних засобів (презентації)

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. На жаль, дана дисципліна не забезпечена практичною частиною, а часу вести невеличкі дискусії на лекційних заняттях не вистачає. Тому я би з радістю ввів можливість проводити семінари на цій дисципліні. Було б дуже добре, якщо проводились наукові дискусії. Хотілося би більше практичних занять. Звичайно, що для філософії вкрай замало такої кількості годин та лише піврічного навчання. Тому було б непогано додати кількість годин, а також вивчати її рік, а може й більше.

Інноваційно-дослідницька діяльність (О. Кулик). Середній бал – 4,9.

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Викладач використовував актуальну англomовну та україномовну літературу, практичні заняття були направлені на покращення власних дисертаційних робіт, що є надзвичайно корисним. Сподобалося, що курс лекцій був пов'язаний з практичною науковою діяльністю, а також наявністю мультимедійних засобів навчання. Ця дисципліна є дуже корисною для написання майбутньої дисертації, а також я багато дізнався про розвиток

науки у провідних країнах світу.

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Дана дисципліна є надзвичайно загальною, презентується одночасно аспірантам різних напрямів, тому я вважаю, що її мають читати викладачі рідних факультетів аспірантів. Але це скоріше є побажанням до змін у самій системі та не применшує цілком гідного рівня викладача дисципліни. Хотілось в майбутньому щоб цей курс був збагачений методичною літературою. Ще більше приділити увагу вивченню розвитку науки закордоном. Це також може бути корисним для аспіранта.

Академічне письмо та спілкування іноземною мовою (англійська)
(по даній дисципліні не було підсумкового контролю) (О. Гурко)

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?*(напишіть)*. Важливість даної дисципліни, націленість викладача на результат, допомога при виникненні складних питань. Наявність якісної фахової літератури. Практична робота із уривками наукових статей іноземною мовою.

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. 2 академічних годин для такої важливої дисципліни як англійська мені здається недостатньо. Використання мультимедії. Додати кількість годин для цієї дисципліни. Хотілося би залучення презентацій під час опанування теми.

Методологія педагогічного процесу у вищій школі (по даній дисципліні не було підсумкового контролю) (Л. Нічуговська)

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?*(напишіть)*. Можливість постійно виловлювати свою думку та вступати у дискусії, як під час занять, так і під час виконання самостійної роботи. Інтерактивні форми проведення занять та творчі завдання.

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Сама дана дисципліна мені видається вторинною, адже педагогічні курси неодноразово були прочитані у попередні роки. Тому значна частина інформації курсу вже є відомою. Більше виділити академічних годин на вивчення дисципліни. Довести науковість саме педагогіки. Вимоги, які висуває викладач, мають бути більш аргументованими. А по-друге, викладач у деяких моментах спирається на застарілу методологічну базу.

Організація зарубіжної історичної науки та освіти (по даній дисципліні не було підсумкового контролю) (Д. Архирейський)

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?*(напишіть)*. Можливість подискутувати про специфіку освітнього процесу в тій чи іншій країні. Використання новітніх джерел та літератури, високий професійний рівень викладача, можливість вести дискусії, цікаві самостійні завдання.

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Поки мінусів не помічено, все цілком влаштовує. Додати більш годин для вивчення цієї дисципліни.

Історіографічна та джерелознавча культура дисертаційного дослідження (по дисципліні не було підсумкового контролю) (О.І. Журба)

13. Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?*(напишіть)*.

Практична цінність даної дисципліни, високий професійний рівень викладача, презентація сучасної актуальної літератури за темою. Цей курс прямо направлений на здобуття практичних навичок та вмінь в науковій діяльності.

14. Що, на Вашу думку, можна було б змінити під час вивчення дисципліни? *(напишіть)*. Поки мінусів не помічено, все цілком влаштовує

Внесено пропозицію затвердити результати анкетування та проінформувати викладачів про них з метою покращення якості викладання дисциплін.

Результати голосування:

«за» – 8 осіб;

«проти» – немає;

«утрималися» – немає

Рішення прийнято одноголосно присутніми членами Бюро.

Голова Бюро з якості вищої освіти
та освітньої діяльності ІФ, доцент

Олександр ЧЕПУРКО

Секретар Бюро з якості вищої освіти
та освітньої діяльності ІФ, доцент

Віталій ЯЦЕНКО